

## Sanskrit

## (2016 Scheme)

Time: 3 Hours

Total marks:100

• Answer All Questions

व्याख्यातः

(2x10=20)

1. सोदाहरणं सुत्राणि व्याख्यात :

- तस्य लोपः । • परः सन्निकर्षः संहिता । • सप्तम्यधिकरणे । • अकथितं च ।

2. श्लोकानं पदच्छेद पदार्थ अन्वय सारान् लिखत :

- करणानां तु वैकल्ये तमसाऽभिप्रवर्धिते । • शौचमास्तिक्यमभ्यासो वेदेषु गुरुपुजनम् ।
- अस्वपत्रपि भूतात्मा प्रसुप्त इव चोच्यते । • प्रियातिथित्वमिज्या च ब्रह्मकायस्य लक्षणम् ।
- पुण्डरीकेण सदृशं हृदयं स्यादधोमुखम् । • इन्द्रियार्थेष्वसंप्राप्तिगौरवं जृम्भणं क्लमः ।
- जाग्रतस्तद्विकसति स्वपतश्च निमीलति । • निद्रार्तस्येव यस्येहा तस्य तन्द्रां विनिर्दिशेत् ।

अधोनिर्देशानुसारं समाधत्त :

(10x5=50)

3. अधोरेखाङ्कितानां विभक्ति साधुत्वं प्रदर्शयत :

- गां दोग्धि पयः । • मोक्षे इच्छास्ति । • मातुः स्मरति । • ग्रामात् आयाति ।

4. अधोदत्तानां वाक्यानां अशुद्धि परिहारं कुरुत :

- सर्वाः जनाः गच्छन्ति । • गृहस्य परितः वृक्षाः सन्ति । • भवान् समर्थः असि ।
- चौरं बिभेति । • गुरोः नमः ।

5. आङ्गलभाषायाम् अथवा मलयालभाषायाम् अनुवदत :

कस्मिंश्चित्रगरे भद्रसेनो नाम राजा प्रतिवसति स्म । तस्य सर्वलक्षणसंपन्ना रत्नवती नाम कन्यास्ति । तां कश्चिद्राक्षसो जिहीर्षति । रात्रावागत्योपभुङ्क्ते । परं कृतरक्षोपधानां हर्तुं न शक्नोति । सापि तत्समये रक्षः सन्निध्यजामवस्थामनुभवति कम्पादिभिः ।

6. संस्कृतभाषायाम् अनुवदत :

If we drink too much of water proper digestion does not takes place. Non-drinking of water also effect the same. So sipping some water between consuming the food should be followed. This is very helpful for increasing digestive fire.

7. विभक्त्यन्तरूपाणी लिखत :

- सखी । • आत्मन् ।

8. टिप्पण्यौ लिखत :

- शौचम् । • जलम् ।

9. संस्कृतभाषायां उत्तरं लिखत :

- नवगोप्यानि कानि । ? • तन्मुनेर्वचः जगृहुः । के ?
- रज्वां कोलहाटिको यथा । कः ? • सद्यः प्राणकराणि षड् । के ?

10. व्याख्यात :

- शुकवद् भाषणं कुर्याद् बकवद् ध्यानमाचरेत् ।
- सुश्रुतं न श्रुतं येन किमनैर्बहुभिः श्रुतैः ।
- अजवच्चर्वणं कुर्यात् गजवत्स्नानमाचरेत् ।।
- नालोकि चरकं येन स वैद्यो वैद्यनिन्दितः ।।

11. सूचितकथां संगृह्य संस्कृतभाषायां लिखत :

- पश्चाद्भवति संतापो ब्राह्मणी नकुले यथा ।

12. सन्दर्भमुक्त्वा आशयं विशदयत :

- ऋते समुद्रादन्यः को बिभर्ति बडवानलम् ।
- चक्षुः श्रोत्रे च जीर्यते तृष्णैका तरुणायते ।

उत्तरं लिखत

(10x3=30)

13. सन्धि / सन्धिविच्छेदं च कुरुत :

- अमुके अ अत्र ।
- सन् अ शम्भुः ।
- विष्णुः अ त्राता
- प्रार्णम् ।
- देवैश्वर्यम् ।
- शकन्धुः ।

14. विग्रहवाक्यम् / समस्तपदं च लिखत :

- भूतेभ्यः बलिः ।
- अर्धं पिप्पल्याः ।
- रूपस्य योग्यम् ।
- महायशः ।
- ससखी ।
- प्रत्यर्थम् ।

15. धातुरूपाणि लिखत :

- याचते ।
- अभवत् ।

16. प्रयोगं विपरिणमयत :

- कपिना वृक्षः आरुह्यते ।
- सुषमा नृत्तं पश्यति ।
- भक्तः रामायणकथां श्रुणोति ।

17. अधो रेखाङ्किते पदे कः प्रत्ययः इति कोष्ठात् समुचितमुत्तरं निर्धार्य लिखत :

- देवास्त्वां प्रप्तुं इच्छन्ति । (ल्यप्, क्त्वा, तुमुन् )
- जनाः चित्रं दृष्ट्वा हसन्ति । (णिच्, क्त्वा शतृ)
- चरन् वै मधु विन्दति । (शानच्, शतृ, तव्य)

18. सन्धिविच्छेदं कुरुत :

- खैर्महद्भिः ।
- संहितश्चापि ।
- द्वाविमौ

19. सन्धिं कुरुत :

- स्नायुभिः अ च ।
- यः अ अनायासः ।
- च अ अस्य ।

20. विग्रहवाक्यं लिखत :

- रोगः ।
- रक्तधरा ।
- वायुः ।

21. अर्थं लिखत :

- तृट् ।
- व्रीहिः ।
- क्षिप्रम् ।
- सिरा ।
- लोहिता ।
- स्नेहः ।

22. अधो रेखाङ्कितानां पदानां अन्त -लिङ्ग-विभक्ति वचनानि निर्दिशत :

- भृत्यानां भरणं चापि माहेन्द्रं कायलक्षणम् ।
- ज्ञात्वा संसर्गजा वैद्यः प्रकृतीरभिनिर्दिशेत् ।
- प्रकृतिमिह नराणां भौतिकीं केचिदाहुः ।

\*\*\*\*\*